

VERZOENING

Herinneringen van Ds. Herman Denkers (†)
als dwangarbeider in WOII



- 20.4.44 lid Ref. fascistische Stgt.
7.5.44 Prof. Jeroen Pelen. bij Pf. K. Müller
19.5.44. doodvonnis Dvdh v. J. Johnson.
contacten m. Jan Die Meester.
6.6.44 D-day.
25.7.44 zware aanval op Stgt. Huis verwoest.
26.7.44 bei Pf. Hahn. zware aanval.
29.7.44 " " "
2.8.44 Verhuizing naar Obereslingan → 12.8.44
26.8.44 Dvdh
2.9.44
5.9.44 Dvdh
13.9.44 Zw
17.9.44 beg
19.9.44 beg
2.11.44 Spa
3.12.44 Ke
10.12.44 id
24.12.44 ke
23.1.45 Pa
20.-28.1.45
14.2.45 T
1.3.45 Ja
3.3.45 bombardement Den Haag
13.3.45 begrafenis Keer †



SAMENVATTING

Het betreft een 13-tal ervaringen van Ds. Herman Denkers, in verhalende vorm over de belevenissen voor, tijdens en na een periode van dwangarbeider zijn tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Herman Denkers vertrok op 20-jarige leeftijd als dwangarbeider naar Stuttgart en was tevens door de Synode van de Hervormde Kerk aangesteld tot geestelijk verzorger om mede-dwangarbeiders en krijgsgevangenen bij te staan.

In zijn memoires (geschreven in 1982/1983) neemt hij ons mee naar een aantal indrukwekkende ervaringen vóór, tijdens en na zijn verblijf als dwangarbeider in Stuttgart en omgeving.

De, waar gebeurde, verhalen zenden een boodschap uit, een boodschap van geloof, vertrouwen, doorzetten, eensgezindheid, vrijheid, verbinden en verzoening, ondanks alle leed en haat welke zich tijdens deze verschrikkelijke wereldoorlog manifesteerde.

Om de verhalen uit deze memoires goed te kunnen plaatsen is een inleiding geschreven. Deze schetst, in chronologische volgorde, de belevenissen van Herman Denkers, waarmee de lezer in de sfeer komt van de tijd waarin de verhalen zich afspelen.

Daartussen ook wat citaten uit manuscripten uit die periode.

Dat vergde onderzoek, gesprekken met lotgenoten in Nederland, een reis - met goede gesprekken- langs adressen in Duitsland, en een duik in het vele papieren én digitale archiefmateriaal. De verhalen krijgen op die manier ieder hun eigen plek in het geheel

Redactie door Jan Denkers, Almere.

Dit boek is op eigen initiatief en in eigen beheer tot stand gekomen.

Verzoening:

1^e druk 103 pagina's, diverse afbeeldingen (kl). ISBN 978-90-826825-0-2 (april 2017)

2^e druk 160 pagina's, diverse afbeeldingen (zw). ISBN 978-90-826825-2-6 (mei 2019)

Het boek is te bestellen op: www.denksaam.nl/verzoening

DE VERHALEN, KORT OPGESOMD:

De straatcollecte (Den Haag, 1939-1940), een succesvolle en bijzondere straatcollecte voor de slachtoffers van de bombardementen in Rotterdam.

Das Fähnchen (Den Haag, 1940), een Duits hakenkruis vaantje wordt op een schoolplein in de fik gestoken, met alle gevolgen van dien.....

Meneer Marne (Den Haag tot 1940), over een Joodse huisvriend die niet meer terugkeert.

Het wonder op Pasen (Den Haag, 1942), een gedurfd, en bijna mislukt, initiatief op Pasen door jongeren uit de Grote Kerk.

Mensen (Den Haag, Stuttgart, 1942-1944), vooral over mensen, de reis naar Stuttgart, en de arbeid voor de Duitsers.

Vater Hahn (Stuttgart, 1943-1945), over hoe een opstandige Duitse predikant zich ontfermt over Herman en zijn vrienden.

Spoorwegongeluk (Untertürkheim, bij Stuttgart, 1944), over een ernstig ongeluk waarbij vele dwangarbeiders het leven laten.

Kerkdienst op 1^e advent 1944 (Stuttgart/Esslingen), over een dienst waar Herman een Duitse predikant vervangt en het avontuur van hem, samen met een vriend, op weg naar die dienst.

De dubbelganger (Stuttgart, 1945), een indrukwekkende ontmoeting met een moeder van een gesneuvelde Duitse soldaat.

Rolf en de oogappel van God (Stuttgart 1945), over het leven bij een (nazi-hatend) gezin, en een indrukwekkende gebeurtenis met een tot wanhoop gekeerde, Duitse kindsoldaat.

Terug naar huis (1945), een langer verhaal, niet alleen over een behouden thuiskomst, maar ook over de avonturen vooraf en onderweg

De Oranjevereniging (1954), over een opmerkelijk initiatief in de eerste gemeente als predikant, in aanloop naar 10 jaar bevrijding.

Verzoening (1960), een indrukwekkend verhaal in het Friese Sint Nicolaasga, met een uitstap naar Amsterdam, waar Joden en Christenen, Israëli, Duitsers en Nederlanders elkaar ontmoeten.

Datav. vgl. zakajendaj in Stgt

6.6.43 Pf. Pfeife, Stiftskirche S

8.6.43. ben. bij Frau Oskar B

13.6.43. Markuskirche 6-7. Zu
9.30 Kedel/lingen. Sup Ho

17.6.43 (do). Prof Thielicke, Stifts

27.6.43. Eten bij Stadtpf. Hahn

28.6.43. Erlöserkirche Stgt. Mins

30.6.43. 7.30 n.m. gesprek m. P

4.7.43. 9.20 Kerked. Kaltentha
6-9. Bijbellesing. Stifts

5.7.43. Stadtpf. Hahn, Hadelfu

7.7.43. Theol. Stud. Prof. Thielicke

11.7.43. Markuskirche, Ku
3-4. Ho
7-9. Bij

15.7.43 ben. van Stadtpf. Hahn

24.8.43. adressen Kneipgef.

26.9.43 Vergadering kerkel. m

6.10.43 zingen in kerktour. L

24.10.43. Markuskirche Mlee

19.11.43 Markuskirche H.A.

19.12.43 kerstfeest Kinderzotten

31.12.43 / 1.1.44 zie begin agenda

8-9.1.44 Oberrdorf.

17.2.44 NL.
7-
23.2 Pf. Müller-
27.2. Duitse
5.3. op Bij

12.3.44 Brief aan Presbyterium

21.3.44 Karmen schied bij



Ds. H.A. Denkers
(1922-2000)

In juni 1943 vertrekt Herman Denkers, dan nog geen 21 jaar oud en aankomend student theologie, als dwangarbeider naar Stuttgart.

Samen met lotgenoten maakt hij daar heel veel oorlogsleed mee. Er is veel haat naar de nazi's maar ook ervaart hij, door nauwe contacten met de plaatselijke kerk, de zorg van de goedgezinde Duitsers die zich over hem en zijn vrienden ontfermen.

Zijn memoires schetsen de sfeer, de keuzes die hij daarbij moet maken, de spanningen, de momenten van angst voor dood of leven. Maar hij schetst ook de lichtpuntjes die hij meemaakt. Een hecht geloof speelt daarbij een belangrijke rol.

Ervaringen die bepalend zullen zijn voor de tijd van leven na de oorlog waarbij haat plaats maakt voor verzoening en verbinding tussen mensen met verschillende overtuigingen.